

Právě účetní a poradenské firmy, poskytující účetní a ekonomické poradenské služby zemědělcům, mají vytvořeny vazby na zemědělce, jsou schopny přesvědčit zemědělce k účasti v šetření a současně efektivně přebírat data z jejich účetní a podnikové evidence.

Nicméně skupina kontrolujících NKÚ ověřila, že ÚZEI zajistil nejehospodárnější řešení v rámci následně provedené nadlimitní veřejné zakázky, když pro účely kontroly NKÚ bylo za „hospodárné“ považováno vynaložení peněžních prostředků v souladu s ekonomicky nejvýhodnější variantou zabezpečení vybraných úkolů a služeb jednotlivých státních podřízených organizací.

***Celkem 29,6 milionů korun určených na plnění výzkumných záměrů, jejichž výsledkem měl být např. užitný či průmyslový vzor, prototyp, funkční vzorek, certifikovaná metoda apod., vynaložil ÚZEI podle kontrolorů NKÚ částečně neúčelně. Z celkem 12 plánovaných úkolů, které měl v průběhu let 2019 až 2021 splnit, zrealizoval totiž pouze dva. A v roce 2020, kdy plánoval získat čtyři aplikované výsledky, nezískal ani jeden.***

Aplikované výsledky (F, Z, G, H, N, R, V, S) jsou typické svým specifickým použitím a jsou silně vázány na potřeby uživatelů, kteří výstupy certifikují. Z výčtu typů výstupů jsou relevantní pro zaměření ÚZEI jen nemnohé (většina je relevantní zejména pro technologicky zaměřené výzkumné organizace). Ve velmi omezené míře jsou pro ÚZEI relevantní H - výsledky promítnuté do právních předpisů a norem, dále o něco častější N - certifikovaná metodika a S - Specializovaná veřejná databáze (v případě ÚZEI nejčastěji mapy). Plán dosažení výsledků byl proto velmi ambiciózní (cíle vycházely z poptávky např. po mapách v minulosti), avšak odhadované potřeby uživatelů tohoto typu výstupů neodpovídaly navrženým ambicím v době plánování Dlouhodobé Koncepce Rozvoje Výzkumné Organizace ÚZEI. Proto nebylo cílů zcela dosaženo.

Požadavky na tyto výsledky vznikají "ad hoc" dle potřeby zadavatele (zpravidla MZe) či jiného objednatele, a jako takové jsou plánovány pouze okrajově, se statutem „mohou se vyskytnout, ale nemusí“. V žádném případě nelze plánované množství výsledků naplňovat dogmaticky jako konečný počet, protože by bylo nutné na straně objednatele plánovat požadavky a tyto požadavky potom vůči ÚZEI vznášet.

Oproti tomu jsou plánované výsledky i několikanásobně překročeny v klíčové oblasti změn a počtu publikačních výsledků v hlavní oblasti vědeckovýzkumné činnosti ÚZEI. Tedy v té oblasti, ve které je efektivita vynaložených prostředků primárně hodnocena.

S výše uvedeným konstatováním tedy nelze tezi přijmout za správnou, a lze ji označit za zavádějící, neboť okrajová oblast poskytované podpory, která je pouze podpurná a nahodile se vyskytující, je označena za pevnou a pevně plánovanou a jako k takové je k ní v hodnocení přistupováno.

Hlavní činnost ÚZEI, co do rozsahu, tvoří analytický servis pro MZe a výzkumné aktivity tvoří pouze cca 5 %, pokud vezmeme poměr příspěvku z institucionální podpory na výzkum v celkovém rozpočtu ÚZEI. Pokud bychom vzali v potaz výkony přepočtené na úvazky věnované výzkumným aktivitám, je zastoupení výzkumných aktivit v celkových výkonech ÚZEI pouze 6,3 %.

***ÚZEI měl v kontrolovaném období stanovený systém výpočtu nákladů na jinou činnost poměrem výnosů z jiné činnosti a celkových výnosů organizace. ÚZEI v letech 2019–2021 nepřeučtoval režijní náklady z hlavní činnosti do jiné činnosti. V roce 2019 nebyly přeučtovány rovněž mzdové náklady. ÚZEI porušil ustanovení rozpočtového zákona, když nesledoval mzdové náklady (v roce 2019) a režijní náklady na jinou činnost odděleně od hlavní činnosti.***

Výpočet režijních nákladů na jinou činnost poměrem výnosů z jiné činnosti a celkových výnosů organizace v roce 2019 byl stanoven na 1 146,88 korun, v roce 2020 2 249,65 korun a v roce 2021 10 068,58 korun. Společné režijní náklady pro hlavní a jinou činnost (určené náklady související s provozem budov, ve kterých se vykonává hlavní i jiná činnost) se v těchto letech pohybovaly kolem 3,5 milionu korun. Z důvodu výpočtu nízkých částek režijních nákladů na jinou činnost nedošlo k jejich přeučtování z činnosti hlavní.

Štěpán Kala  
Generální ředitel ÚZEI